

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Персонологія”	4
Зміст дисципліни “Персонологія”	5
Теми рефератів	10
Вказівки до виконання контрольної роботи.....	11
Варіанти контрольних робіт	12
Список літератури	16

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *А. А. Тютюнник*
Комп'ютерне верстання *М. І. Фадєєва*

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ПЕРСОНОЛОГІЯ”
(для магістрів)

Зам. № ВКЦ-5109

Формат 60×84/16. Папір офсетний.
Друк ротатійний трафаретний. Ум. друк. арк. 1,16. Обл.-вид. 0,81.
Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. ХХ
*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2012

Підготовлено доцентом кафедри управління персоналом та медичного менеджменту *Л. О. Згалат-Лозинською*

Затверджено на засіданні кафедри управління персоналом та медичного менеджменту (протокол № 8 від 21.04.10)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

58. *Маслоу А.* Психология бытия. — М., 1997
59. *Мэй Р.* Искусство психологического консультирования. — М., 1994.
60. *Нельсон-Джоунс Р.* Теория и практика консультирования. — СПб., 2000.
61. *Обозов Н. А.* Психологическое консультирование. — СПб., 1993.
62. *Петровский В. А.* Леонтьевские истоки общей персонологии // *Личность, сознание и культура.* — М., 2008.
63. *Предмет и метод психологии: Антология /* Под ред. Е. Б. Старовойтенко. — М., 2005.
64. *Психология индивидуальности: новые модели и концепции /* Под ред. Е. Б. Старовойтенко, В. Д. Шадрикова. — М., 2009.
65. *Психология личности в трудах отечественных психологов: Хрестоматия /* Сост. Л. В. Куликов. — СПб., 2000.
66. *С собой и без себя.* Практика экзистенциально-аналитической психотерапии. — М., 2009.
67. *Сайко Э. В.* Субъект: создатель и носитель социального. — М., 2006.
68. *Фрейджер Р., Фейдимен Д.* Личность. Теории. Упражнения. Эксперименты. — М., 2002.
69. *Хьелл Л., Зиглер Д.* Теории личности. — СПб., 1997.
70. *Юнг К.-Г.* Проблемы души нашего времени. — М., 1993

Згалат-Лозинська Л. О. Навчальна програма дисципліни “Персонологія” (для магістрів). — К.: «Вид. дім «Персонал», 2012. — 20 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Персонологія”, вказівки до виконання контрольної роботи, варіанти контрольних робіт, питання для самоконтролю, список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2012
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2012

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

За сучасних умов зростає питома вага працівників розумової праці, підвищується роль особистого фактора у процесі діяльності організацій. Відтак відділи управління персоналом (відділи кадрів) відходять від переважно облікової роботи, віддаючи перевагу формуванню структури персоналу, оптимізації її структури з урахуванням фізіологічних, психологічних, біосоціальних, професійних характеристик особистості.

Отже, фахівці з управління персоналом мають володіти знаннями щодо підходів про вивчення особистості в контексті життя, діяльності, взаємовідносин зі світом, самопізнання та саморозвитку.

Навчальний курс “Персонологія” розрахований на вивчення студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр”, і передбачає поглиблене вивчення психології особистості з акцентом на інтеграцію різних теорій і підходів до вивчення індивідуума, таких як філософська антропологія, культурологія, філологія, загальнопсихологічна теорія особистості, психологія розвитку, психологія творчості.

Зміст дисципліни відображає основні ідеї і методи таких напрямів психології особистості, як екзистенціальний аналіз, глибинна психологія, транзактний аналіз, суб’єктний підхід, гуманістична психологія. Структура курсу враховує принцип історизму в розвитку теорій особистості, а логіка викладу забезпечує можливість порівняльного теоретичного аналізу. Особлива увага приділяється сучасним підходам до особистості, огляду експериментальних досліджень з психології особистості.

Мета вивчення курсу:

- ознайомити студентів з провідними зарубіжними та вітчизняними психологічними теоріями особистості;
- сформувати у студентів цілісне уявлення про особистість, закономірності і механізми її розвитку і функціонування;
- дати уявлення про чинники формування психологічно здорової особи;
- сприяти розвитку вміння розуміти мотиви людської поведінки, як необхідної умови успішної практики в управлінні; розвивати у студентів здібності порівняльного теоретичного аналізу.

36. Старовойтенко Е. Б. Психология личности (в парадигме жизненных отношений). — М., 2004.
37. Старовойтенко Е. Б. Культурная психология личности. — М., 2007.
38. Старовойтенко Е. Б. Психология личности: в парадигме жизненных отношений. — М., 2004.
39. Франкл В. Человек в поисках смысла. — М., 1990.
40. Фрейд З. Введение в психоанализ: Лекции. — СПб.: Питер, 2007. — 384 с.
41. Фрейд З. Психология бессознательного. — 2-е изд. — СПб.: Питер, 2007. — 400 с.
42. Щёкин Г. Визуальная психодиагностика: познание людей по их внешности и поведению: Учеб-метод. пособие. — 3-е изд., стер. — К.: МАУП, 2007. — 616 с.
43. Холл К., Линдсей Г. Теории личности. — М., 1998.
44. Шадриков В. Д. Мир внутренней жизни человека. — М., 2006.
45. Юнг К.-Г. Структура психики и процесс индивидуации. — М., 1996.

Додаткова

46. Адлер А. Индивидуальная психология. — М., 1995.
47. Аллахвердов В. М. Опыт теоретической психологии. — СПб., 1993.
48. Ананьев Б. Г. Человек как предмет познания // Памятники психологической мысли. — М., 2000.
49. Асмолов А. Г. Психология личности. Принципы общепсихологического познания. — М., 1990.
50. Баткин Л. М. Европейский человек наедине с собой. Очерки о культурно-исторических основаниях и пределах личного самосознания. — М., 2000.
51. Бахтин М. М. Автор и герой. К философским основам гуманитарных наук. — СПб., 2000.
52. Бердяев Н. А. О назначении человека. — М., 1993.
53. Выготский Л. С. Психология искусства. — М., 1968.
54. Леонтьев Д. А. Очерк психологии личности. — М., 1997.
55. Леонтьев Д. А. Психология смысла. — М., 2007.
56. Личность: внутренний мир и самореализация / Сост. Ю. Н. Кулутхин, Т. С. Сухобская. — СПб., 1996.
57. Мадди С. Теории личности: сравнительный анализ. — СПб., 2002.

Основними завданнями курсу є:

- ознайомити студентів з сучасними тенденціями розвитку персонології;
- освоїти структуру персонології як теоретичної і практично орієнтованої науки;
- сформулювати уявлення щодо динаміки визначень особистості в антропології, культурології і психології;
- оволодіти основними категоріями персонології;
- набути навичок застосування принципу синтезу різних теорій особистості в персонологічних дослідженнях;
- ознайомити зі способами використання підходів персонології у практиці консультування і психотерапії особистості;
- освоїти персонологічні підходи, засновані на теорії особистості як суб'єкта життя, теорії персонального екзистенціального аналізу, психології життя особистості, мультисуб'єктної теорії особистості, культурній психології особистості;
- оволодіти способами побудови теоретичних моделей персонологічних досліджень.

Вивчення цієї дисципліни передбачає використання знань з філософії, соціології, психології та ін.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ПЕРСОНОЛОГІЯ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
	Змістовий модуль І. Теорія особистості в персонології
1	Структура і напрями розвитку персонології
2	Динаміка визначень особистості і їх синтез
3	Вивчення особистості в контексті життя
4	Вивчення особистості в стосунках зі світом
5	Феноменологія внутрішнього світу і життя особистості
6	Вивчення особистості з позицій суб'єктного і полісуб'єктного підходу
7	Категорія “індивідуальності” в персонології

14. *Корольчук М. С., Осводло В. І.* Психодіагностика: Навч. посіб. / Ред. М. С. Корольчук — К.: Ельга, Ніка-Центр, 2009. — 400 с.
15. *Кун Т.* Структура научных революций. — М., 2002.
16. *Левчук Л.* Психоанализ: история, теория, мистецька практика: Навч. посіб. — К.: Либідь, 2002. — 255 с.
17. *Леонтьев А. Н.* Деятельность. Сознание. Личность. — М., 2004.
18. *Ломов Б. Ф.* Методологические и теоретические проблемы психологии. — М., 1984.
19. *Лытов Д. А., Лытова М. Ф.* ТЕСТ МТ: многофакторная диагностика юнговских типов // Психотерапия. — 2004. — № 11. — С. 20–27
20. *Лэнгле А.* Person. Экзистенциально-аналитическая теория личности. — М., 2001.
21. *Лэнгле А.* Жизнь, наполненная смыслом. — М., 2004.
22. *Морозов С. М., Музичко Л. В., Тімакова А. В.* Психодіагностика: тести. Методика та практика застосування: Навч.-метод. посіб. — К.: ІПО Київського нац. ун-ту ім. Т. Шевченка, 2004. — 221 с.
23. *Орлов А. Б.* Психология личности и сущности человека: парадигмы, проекции, практики. — М., 1995.
24. *Петровский А. В., Ярошевский М. Г.* Теоретическая психология. — М., 2003.
25. *Петровский В. А.* Феномен субъектности в психологии личности. — М., 1993.
26. *Петровский В. А.* Леонтьевские истоки общей персонологии // Личность, сознание и культура. — М., 2008.
27. *Петровский В. А.* Логика “Я”. — М., 2008.
28. *Прохоров А. О.* Методики диагностики психических состояний личности: Учеб.-метод. пособие. — Казань, 1997. — 87 с.
29. *Психология и культура /* Под ред. Д. Мацумото. — СПб., 2003.
30. *Психология индивидуальности: новые модели и концепции /* Под ред. Е. Б. Старовойтенко, В. Д. Шадрикова. — М., 2009.
31. *Роджерс К.* Клиент-центрированная терапия. — М., 1997.
32. *Рубинштейн С. Л.* Бытие и сознание. Человек и мир. — СПб., 2002.
33. *Рубинштейн С. Л.* Основы общей психологии. — СПб., 1998.
34. *Рубинштейн С. Л.* Человек и мир. — СПб., 1998.
35. *Собчик Л. Н.* Введение в психологию индивидуальности. — М., 2001.

52. Єдність світу особистості як результат її життєвих зусиль, творчості і життєвого шляху.
53. Онтологічний погляд на внутрішній світ особистості.
54. Екзистенціальний і феноменологічний погляд на внутрішній світ особистості.
55. Феноменологічний погляд на внутрішній світ особистості.
56. Екзистенціально-феноменологічна модель А. Ленгле.
57. Критерії індивідуального самопізнання внутрішнього простору.
58. Етапи планування дослідження особистості.
59. Організація і проведення емпіричного дослідження особистості.
60. Теоретична інтерпретація емпіричних даних і осмислення висновків в контексті існуючого знання про особу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Абульханова К. А.* Сознание и психология личности. — М., 2001.
2. *Абульханова К. А.* Стратегия жизни. — М., 1991.
3. *Брушлинский А. В.* Психология субъекта деятельности. — М., 1995.
4. *Бурлачук Л. Ф.* Психодиагностика: Учебник / Л. Ф. Бурлачук — 2-е изд., перераб. и доп. — СПб.: Питер, 2008. — 384 с.
5. *Гадамер Г. Г.* Истина и метод. Основы философской герменевтики. — М., 1998.
6. *Галян И. М.* Психодиагностика: Навч. посіб. — К.: Академвидав, 2009. — 464 с.
7. *Глэддинг С.* Психологическое консультирование. — СПб., 2002.
8. *Гуревич П. С.* Психоанализ: Учеб. пособие. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2007. — 479 с.
9. *Дильтей В.* Описательная психология. — СПб., 1996.
10. *Дубовицкая Т. Д.* Методика диагностики ситуативной самоактуализации личности: контекстный подход // Психологический журн. — 2005. — № 5. — С. 70–78.
11. *Егоров Б. Е.* Российский клинический психоанализ — новая школа. — М.: Академ. проект, 2002. — 528 с.
12. *Калина Н. Ф.* Основы психоанализа. — М.; К.: Рефл-бук, Ваклер, 2001. — 352 с.
13. *Колтаков В. М.* Управление развитием персонала: Учеб. пособие для студ. вузов. — К.: МАУП, 2006. — 712 с.

	Змістовий модуль II. Дослідження особистості у практичній діяльності персонологів
8	Різноманітність способів і методів психологічного пізнання особи
9	Етапи, логіка, планування дослідження особистості
10	Побудова методологічної моделі дослідження особи
11	Єдність досліджень і практичної діяльності персонологів
Разом годин: 54	

ЗМІСТ дисципліни “ПЕРСОНОЛОГІЯ”

Змістовий модуль I. Теорія особистості в персонології

Тема 1. Структура і напрями розвитку персонології

Персонологія як область синтезу теорій і підходів до особистості. Розвиток психології особистості як “персонології”. Вивчення особистості в культурно-історичному, суб’єктному, соціальному, тілесному аспектах, аспекті рефлексії і індивідуальності.

Єдність теоретичної і практичної персонології. Розширення діапазону джерел, напрямів і практичної орієнтації психології особистості. Персонологія як наука, що відповідає новим соціокультурним запитам і актуальним тенденціям у пізнанні особистості. “Індивідуальна особистість” як основний предмет персонології.

Структура персонології. Метатеорія особистості, класичні теорії особистості, комплексні моделі особистості, концептуальні моделі практичної персонології. Теоретичні моделі персонологічних досліджень.

Розробка нових моделей розуміння, пояснення і консультативно-терапевтичної взаємодії з особою. Залучення культурно-історичного досвіду пізнання особи. Персонолог як дослідник, розробник теорій і концептуальних моделей, творець консультативних і психотерапевтичних технологій, експерт, аналітик, консультант, психотерапевт. Етика, майстерність, відповідальність персонолога. Професійний обмін, діалог персонологів. Приклади творчої співпраці персонологів.

Література [12; 16; 24; 26; 36; 47; 49; 57; 59; 60; 63; 68]

Тема 2. Динаміка визначень особистості і їх синтез

Комплексний, системний, структурно-рівневий підходи до особи. Установка на синтез знань про особу: міфологічних, філософських, літературних, природно-наукових, культурологічних, психологічних. Приклади “синтетичного” підходу у вітчизняній і зарубіжній психології особистості. Інтеграція ідей про особистість в персонології та іншими науками: філософською антропологією, культурологією, соціальними науками, філологією, загальною психологією, психологією розвитку.

Визначення особистості в контексті класичних теорій особистості. Їх порівняльний аналіз. Зв'язок визначень особистості і парадигм її вивчення в різних школах персонології. Розгляд процесу пізнання особистості в контексті культурної динаміки. Специфіка розуміння особистості на різних етапах культурогенеза. Зв'язок визначень особистості з соціокультурними тенденціями персоналізації і індивідуалізації. Персонологічний континуум визначень особистості. Акценти у визначеннях особистості: на зовнішнє або внутрішнє, на детерміацію або самовизначення, на суб'єктну позицію або об'єктне положення, на ідентичність або індивідуальність, на свідомість або несвідоме, на “Я” або інших, на властивості або життя. Проблема синтезу визначень особистості в сучасній персонології.

Напрями досліджень особистості в сучасній зарубіжній психології. Зв'язок вітчизняної і зарубіжної традицій в розвитку сучасної психології особи. Взаємовплив теорій особи. Впливи глибинної, екзистенціальної і гуманістичної теорій особи на вітчизняну персонологію. Розвиток концепції особи як суб'єкта життя (С. Л. Рубінштейн, К. А. Абульханова) в концепції персонального екзистенціального аналізу. Теорії розвитку особи. Культурно-психологічний підхід до особи.

Література [1; 24; 37; 43; 57; 63; 69]

Тема 3. Вивчення особистості в контексті життя

Персонологічна категорія “життя”. Психологічні і філософські концепції особистості, що акцентують її буття, існування, життя. Перетини психологічної онтології особистості школи С. Л. Рубінштейна і персонального екзистенціального аналізу В. Франкла — А. Ленгле. Практична спрямованість і теоретична цінність вивчення особистості в парадигмі “життя”. Консультаційне і пси-

26. Значення категорії “суб'єкта” в персонології.
27. Філософсько-психологічні визначення особистості-суб'єкта.
28. Психологічні моделі властивостей особистості-суб'єкта.
29. Категорії “єдиного” і “множинного суб'єкта в персонології.
30. Мультисуб'єктна модель особистості.
31. Значення суб'єктного підходу для консультативної персонології.
32. Які аспекти особистості позначає категорія “індивідуальність”?
33. Персонологічні моделі індивідуальності.
34. Персонолог як дослідник, творець консультативних і психотерапевтичних технологій, аналітик, консультант.
35. Установка на синтез знань про особу: міфологічних, філософських, літературних, природно-наукових, культурологічних, психологічних.
36. Принцип єдності методології, теорії, концептуальних моделей і практики в психології особистості.
37. Зв'язок вітчизняної і зарубіжної традицій в розвитку сучасної психології особи.
38. Взаємовплив теорій особистості.
39. Розвиток концепції особи як суб'єкта життя (С. Л. Рубінштейн, К. А. Абульханова).
40. Теорії розвитку особистості.
41. Культурно-психологічний підхід до особистості.
42. Розгляд процесу пізнання особистості в контексті культурної динаміки.
43. Кількісні, якісні, інтерпретаційні моделі аналізу і узагальнення персонологічних даних.
44. Технології супервізії і експертизи в персонології.
45. Побудова моделей особистості.
46. Психотерапевтичний метод у психології особистості.
47. Синтез способів і методів психології особистості.
48. Практична спрямованість і теоретична цінність вивчення особистості в парадигмі “життя”.
49. Консультаційне і психотерапевтичне значення розуміння особистості в контексті життя.
50. Співвідношення спонтанності, суб'єктної активності, рефлексії, самодіяльності і творчості в різних “способах життя” особистості.
51. Модель множинності світів або “просторів” життя особистості.

2. Онтологічний, екзистенціальний і феноменологічний погляд на внутрішній світ особистості.
3. Дослідження психологічного консультування.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Специфіка персонології як науки про особистість.
2. Структура персонології.
3. Міждисциплінарний характер персонології.
4. Предмет вивчення теоретичної персонології.
5. Основні джерела і категорії персонологічного пізнання.
6. Синтез теорій особистості в персонології.
7. Зв'язок між теоретичною і консультативною персонологією.
8. Розуміння особистості в глибинній, екзистенціальній, гуманістичній парадигмі.
9. Онтологічне і феноменологічне визначення особистості.
10. Персонологічне значення категорій “буття”, “існування”, “життя”.
11. Положення і позиції особистості в житті.
12. Способи життя особистості, їх специфіка і взаємозв'язки.
13. Значення категорії “життя особистості” в консультативній персонології.
14. Аспекти психологічного вивчення особистості в її зв'язку зі світом.
15. Вивчення особистості в контексті єдиного миру на прикладі теорії С. Л. Рубінштейна.
16. Поняття “Світу індивідуальної особистості”.
17. Внутрішній світ особистості.
18. Ідея про множинність світів особистості.
19. Критерії розрізнення “світів життя” особистості.
20. Значення моделі особових світів для консультативної персонології.
21. Феноменологічний підхід до проблеми життя особистості в світі.
22. Моделі внутрішніх просторів життя особистості.
23. Критерії індивідуального самопізнання і самооцінки внутрішнього простору.
24. Складові внутрішнього життя особистості і їх рефлексія.
25. Феноменологічні позиції особистості у власному житті та світі.

хотерапевтичне значення розуміння особистості в контексті життя. Різні зв'язки і співвідношення особистості з життям. Положення і позиції особистості “усередині”, “у відношенні”, “попереду” і “над” власним життям. Співвідношення спонтанності, суб'єктної активності, рефлексії, самодіяльності і творчості в різних “способах життя” особистості. Динаміка зміни, зміни, інтеграції способів життя у процесі становлення особистості.

Література [2; 20; 30; 32; 44; 58; 63; 70]

Тема 4. Вивчення особистості в стосунках зі світом

Категорія “світобуття” особистості. Традиція психологічного вивчення особистості в її зв'язку зі світом: психологічна онтологія особистості, феноменологія особистості, екзистенціальна психологія особистості. Принцип “єдиного світу” і “множинності світів” в персонології. Значення категорії “світ життя” особистості. “Світ” в традиційних концепціях особистості; поняття зовнішнього, внутрішнього, реального, ідеального, ближнього, дальнього, об'єктивного, суб'єктивного, феноменологічного, наявного, можливого світу. Модель множинності світів або “просторів” життя особистості. Критерії розрізнення світів. Місце, положення, позиції, активність, Я-відношення особистості в її світах. Єдність світу особистості як результат її життєвих зусиль, творчості і життєвого шляху.

Література [10; 17; 21; 32; 33; 44; 56; 63; 64]

Тема 5. Феноменологія внутрішнього світу і життя особистості

Поняття “Внутрішнього світу”, “внутрішнього простору” життя особистості. Онтологічний, екзистенціальний і феноменологічний погляд на внутрішній світ особистості. Специфіка феноменологічного підходу. Модель феноменології внутрішнього світу, намічена С. Л. Рубінштейном в категорії “моє відношення до світу”. Екзистенціально-феноменологічна модель А. Ленгле в категорії “фундаментальні мотивації”. Модель феноменології внутрішнього простору В. А. Петровського “у мене – зі мною – при мені – мною”. Модель “порядків особової рефлексії”. Критерії індивідуального самопізнання внутрішнього простору. Усвідомлення внутрішнього перебігу життя. Складові внутрішнього життя особистості і їх рефлексія. Феноменологічні позиції особистості в своєму житті і світі:

причетність, ухвалення, переживання, залученість, залученість до дії, самопізнання.

Література [20; 27; 30; 36; 50; 63; 66]

Тема 6. Вивчення особистості з позицій суб'єктного і полісуб'єктного підходу

Значення категорії “суб'єкта” в персонології. Філософсько-психологічні концепції суб'єкта. Особа-суб'єкт в бутті, пізнанні, діяльності, стосунках, самопізнанні, творчості. Властивості суб'єкта. Моделі суб'єктних властивостей особистості. Суб'єктні характеристики життєдіяльності. Акценти на категорію “єдиного суб'єкта” в персонології: онтологічна і екзистенціальна традиція. Діалогічний підхід до розуміння суб'єкта. Категорія “множинний суб'єкт”. Транзактна модель особистості і мультисуб'єктний підхід в персонології. Перспективи синтезу онтологічної, екзистенціальної, мультисуб'єктної концепції особистості-суб'єкта.

Література [3; 25; 32; 63; 64]

Тема 7. Категорія “індивідуальності” в персонології

Розвиток знання про індивідуальність у психології особистості. Ідея індивідуальності у глибинній, гуманістичній, екзистенціальній, суб'єктній, культурній персонології. Індивідуальність у вимірюваннях “властивостей”, “життя”, “діяльності”, “суспільства”, “самопізнання”, “творчості”, “Я”, “несвідомого”. Типологічні моделі індивідуальності. Динамічні моделі індивідуальності. Моделі рефлексій індивідуальності. Феноменологічні моделі індивідуальності. Індивідуальність в контексті нормального, кризового, вершинного розвитку особистості.

Література [30; 35; 46; 48; 70]

Змістовий модуль II. Дослідження особистості у практичній діяльності персонологів

Тема 8. Різноманітність способів і методів психологічного пізнання особи

Система теоретичних, емпіричних, практико-орієнтованих методів персонології. Методичні моделі досліджень, консультування і психотерапії особистості.

Способи роботи з персонологічними фактами. Кількісні, якісні, інтерпретаційні моделі аналізу і узагальнення персонологічних да-

Варіант 4

1. Теорії розвитку особистості.
2. Організація і проведення емпіричного дослідження особистості.
3. Пріоритетні проблеми досліджень у психології особистості.

Варіант 5

1. Зв'язок визначень особистості і парадигм її вивчення в різних школах персонології.
2. Акценти на категорію “єдиного суб'єкта” в персонології: онтологічна і екзистенціальна традиція.
3. Розвиток знання про індивідуальність у психології особистості.

Варіант 6

1. Акценти у визначеннях особистості: на зовнішнє або внутрішнє, на детерміацію або самовизначення, на суб'єктну позицію або об'єктне положення, на ідентичність або індивідуальність.
2. Особа-суб'єкт у бутті, пізнанні, діяльності, стосунках, самопізнанні, творчості.
3. Феноменологія внутрішнього світу і життя особистості.

Варіант 7

1. Складові внутрішнього життя особистості і їх рефлексія.
2. Вивчення особистості з позицій суб'єктного і полісуб'єктного підходу.
3. Структура психіки та процес індивідуалізації.

Варіант 8

1. Система теоретичних, емпіричних, практико-орієнтованих методів персонології.
2. Феноменологічні позиції особистості у власному житті і світі.
3. Сутність та структура персонології.

Варіант 9

1. Кількісні, якісні, інтерпретаційні моделі аналізу і узагальнення персонологічних даних.
2. Вивчення особистості в стосунках зі світом.
3. Феномен суб'єктності в психології особистості.

Варіант 10

1. Дослідження особистості, побудова моделей особистості.

Контрольна робота повинна мати обсяг не менше 20-ти сторінок тексту (комп'ютерний набір — 14-й кегль, 1 інтервал, шрифт Times New Roman). Всі сторінки, окрім титульної, мають бути пронумеровані. Обов'язковою умовою написання роботи є зміст, що містить питання-завдання із зазначенням сторінок, вступ та висновки, які повинні відображати власне ставлення студента до матеріалу, що вивчається, безпосередньо відповіді на питання без розриву сторінки та із зазначенням посилань на літературні джерела, а також список використаної літератури, який має містити не менше 10 джерел. При потребі оформлюються додатки.

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Персонологія як наука, що відповідає новим соціально-культурним запитам і актуальним тенденціям у пізнанні особистості.
2. Методи і процедури практичної психології особистості: діяльність практикуючих психологів, теоретичні й емпіричні дослідження особистості.
3. Рефлексія персонолога у процесі дослідження особистості.

Варіант 2

1. Єдність теоретичної і практичної персонології.
2. Принципи вивчення зовнішнього і внутрішнього життя, динаміки свідомості і несвідомого, діяльності і поведінки, розвитку особи.
3. Визначення методологічного підходу до вирішення проблеми дослідження особистості.

Варіант 3

1. Вплив глибинної, екзистенціальної і гуманістичної теорій особистості на вітчизняну персонологію.
2. Етапи, логіка, планування дослідження особистості.
3. Теоретичне рішення про релевантний емпіричний підхід до вирішення проблеми: досвід, експеримент, спостереження, клієнтська практика.

них. Технології супервізії і експертизи в персонології. Завдання розвитку рівнів персонологічної структури, їх інтеграції, взаємного проникнення, категоріальних перекладів, теоретичного обґрунтування практичних підходів.

Відчуття, спостереження і розуміння особи. Тлумачення і інтерпретація особи. Дослідження особи. Побудова моделей особи. Розробка емпіричних методів вивчення особи. Дискурсивне і ідеографічне пізнання особи. Біографічного, рефлексія, проектний метод герменевтики і метод аналізу індивідуального випадку в психології особи. Консультативний метод у психології особистості. Психотерапевтичний метод у психології особи. Синтез способів і методів психології особи. Досліди полімодального підходу до особи.

Література [4–7; 12; 16; 22; 23]

Тема 9. Етапи, логіка, планування дослідження особистості

Пошук, постановка, формулювання проблеми дослідження особистості. Визначення наукового контексту вирішення проблеми. Висунення і формулювання гіпотези дослідження. Визначення методологічного підходу до вирішення проблеми. Обґрунтування змісту і методів дослідження. Аналіз і узагальнення бібліографічних джерел, що привертаються до дослідження. Побудова теоретичної моделі дослідження. Розробка системи емпіричних методів для підтвердження гіпотези. Визначення співвідношення якісних і вимірювальних процедур в дослідженні особистості. Перевірка релевантності методик теоретичної моделі дослідження. Розробка процедури проведення емпіричного дослідження. Організація і проведення емпіричного дослідження. Аналіз і узагальнення емпіричних даних. Теоретична інтерпретація емпіричних даних і осмислення висновків у контексті існуючого знання про особистість.

Література [4; 6; 8; 10; 11; 14; 22; 42; 49; 57]

Тема 10. Побудова методологічної моделі дослідження особи

Типи досліджень особи. Визначення базових положень і методів дослідження особи. Виокремлення релевантних теоретичних принципів дослідження. Принципи вивчення зовнішнього і внутрішнього життя, динаміки свідомості і несвідомого, діяльності і поведінки, детермінації і свободи, суб'єкта, індивідуальності, природного — соціального — культурного розвитку особи. Визначення співвідношення методів пояснення, інтерпретації, опису і моделювання

в дослідженні особи. Визначення форм представлення очікуваних результатів дослідження: встановлення нових зв'язків і властивостей особи, типів особи, характеристик індивідуальності, чинників впливу на особу. Типи досліджень особи: історико-психологічні, теоретичні, емпіричні, експертно-аналітичні, практико-орієнтовані.

Розробка теоретичної моделі дослідження особи

Визначення теорії або теорій особи, релевантних поставленій проблемі дослідження. Аналіз досліджень, присвячених аспекту особи, що вивчається. Систематизація теоретичних положень, що намічають підхід до рішення проблеми. Розробка моделі досліджуваного феномену особи. Визначення етапів і способів розкриття проблемного аспекту особи. Теоретичне рішення про релевантний емпіричний підхід до вирішення проблеми: опитування, експеримент, спостереження, клієнтська практика.

Література [4; 6; 8; 10; 11; 14; 22; 42; 49; 57]

Тема 11. Єдність досліджень і практичної діяльності персонологів

Джерела методів і процедур практичної психології особистості: діяльність практикуючих психологів, не-психологічні області діяльності (наприклад, педагогіка, психіатрія, духовні практики, мистецтво), теоретичні і емпіричні дослідження особи. Поняття “Теоретично обґрунтованої практики”. Теоретичне моделювання консультативної і психотерапевтичної техніки. Моделювання способів взаємодії “персонолог — клієнт”. Теоретичний прогноз і експертиза ефективності консультування і психотерапії особи. Використання діагностичних, консультативних і психотерапевтичних моделей в дослідженнях особи. Розвиваючий вплив персонологічної практики на теорію особи.

Рефлексія персонолога у процесі дослідження особи

Роль рефлексії вченого у проведенні, коригуванні і успішному завершенні дослідження. Прийоми рефлексії дослідника. Специфіка рефлексії на різних етапах дослідження. Рефлексія взаємодії з фахівцями в цій області досліджень.

Література [3; 8; 22; 42; 63]

ТЕМИ РЕФЕРАТИВ

1. Особистість — універсальне, типове або унікальне в людині.

2. Цінність дослідження самопізнання особистості.
3. Мистецтво психологічного консультування.
4. Свобода, необхідність, цілепокладання в житті особистості.
5. Психологія особистості: принципи загальнопсихологічного пізнання.
6. Свідомість та психологія особистості.
7. Психотерапевтичний метод у психології особистості.
8. Теорії особистості: характеристика та порівняння.
9. Психологія індивідуальності: нові моделі і концепції.
10. Світ внутрішнього життя людини.
11. Народження “особистості” у філософії, літературі, психології.
12. Екзистенціально-аналітична теорія особистості.
13. Особистість: внутрішній світ та самореалізація.
14. Феномен суб’єктності у психології особистості.
15. Структура психіки та процес індивідуалізації.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Виконання контрольної роботи студентами заочної форми навчання є складовою навчального процесу та активною формою самостійної роботи студентів.

Мета контрольної роботи — закріпити й поглибити теоретичні знання, здобуті у процесі вивчення дисципліни “Персонологія”, сформулювати вміння самостійно працювати з навчальною, спеціальною літературою, законодавчими актами та статистичними матеріалами, а також з матеріалами власних досліджень в організаціях.

Номер варіанта контрольної роботи студент вибирає за першою літерою свого прізвища (див. таблицю).

Номер варіанта контрольної роботи	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
Перша літера прізвища студента	А, Б, В	Г, Д, Е, Є	Ж, З, І	Й, К, Л	М, Н, О	П, Р, С	Т, У, Ф	Х, Ц, Ч	Ш, Щ	Ю, Я

Контрольна робота виконується за такою структурою: титульний лист, вступ, питання, що висвітлює зміст проблеми, висновки, список використаної літератури.